

Motion till riksdagen 2010/11:Sf2

**av Gunvor G Ericson och Magnus Ehrencrona
(MP)
med anledning av redog. 2010/11:RRS3**

Riksrevisionens styrelses redogörelse om sjukskrivningsprocessen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att ta bort den s.k. stupstocken i sjukförsäkringen och se över definitionen och reglerna för hur arbetsförmågan bedöms.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge den enskilde rätt att ställa krav på avstämningmöte.

Motivering

Riksrevisionens granskning visar att införandet av de nya reglerna inom sjukförsäkringen fungerat mindre väl. Enligt Riksrevisionen har Försäkringskassans handläggare haft svårt att tillämpa de nya reglerna på grund av en alltför kort förberedelsestid och ett komplicerat regelverk. I granskningen har också framkommit att flera av begreppen är otydliga och svåra att tolka. Bristerna i hanteringen har ökat risken för att försäkringskassorna inte tillämpar reglerna likformigt och att enskilda kommit att behandlas olika. Sammantaget anser Riksrevisionen att regeringen har gett Försäkringskassan bristfälliga förutsättningar för en korrekt och enhetlig tillämpning.

Det finns även positiva delar i rapporten, som att den nya rehabiliteringskedjan har ökat förutsägbarheten i sjukförsäkringen och medfört en mer aktiv sjukskrivningsprocess med tidiga insatser.

Men många människor har hamnat i kläm i det nya regelverket, och det finns fortfarande konsekvenser som dyker upp som regeringen inte förutsett.

Fel! Okänt namn på

För oss är det också påfallande att det som ovan lyfts fram som positivt skulle ha kunnat nås på ett annat, mer människovärdigt sätt. I det rödgröna samarbetet har vi föreslagit en ny sjukförsäkring med avstämningspunkter för rätt till insatser i stället för de tidpunkter som i regeringens regelverk riktas mot individen. En ökad förutsägbarhet är i sig heller inte av godo om man upplever det förutsägbara som hotfullt, såsom att det finns en bortre gräns för hur länge du kan vara sjuk med ersättning från Försäkringskassan.

Man ska också komma ihåg att granskningen utöver statistik, empiri, sammanställningar och underlag för lagstiftning bygger på intervjuer, men enbart med handläggare. De försäkrade är inte tillfrågade, varken de som nyttjar eller har nyttjat försäkringen, ej heller t.ex. arbetsmarknadens parter som fått en bred bild av hur sjukförsäkringen fungerar i praktiken.

Inom t.ex. omvårdnadsforskningen är det inte ovanligt att det finns olika bilder hos brukare och de som ger vård om vilken kvalitet eller vilken servicegrad som vården ges på. Det finns inte skäl att anta att det förhåller sig på något annat sätt inom socialförsäkringssystemet.

Trots att granskningen därmed inte kan ge en heltäckande bild framkommer ändå tillräckligt allvarlig kritik för att vi ska ha anledning att agera i riksdagen.

Vikten av avstämningsmöten

En plan för återgång i arbete upprättas allt oftare, vilket är bra. För sjukfall som i december 2009 hade pågått i minst 90 dagar hade en plan för återgång i arbete upprättats i 71 % av fallen, att jämföra med 21 % motsvarande månad 2007. Ett avstämningsmöte hålls och en plan för återgång i arbete upprättas allt tidigare i sjukskrivningsprocessen. Ett avstämningsmöte hölls i genomsnitt dag 169 i sjukfallet 2009, att jämföra med dag 267 under 2006, medan en plan för återgång i arbete i genomsnitt upprättades dag 71 under 2009 och dag 211 under 2006.

Arbetsgivarna är i dag mer medvetna om regelverket, och hälften av handläggarna menar att arbetsgivarna har blivit snabbare på att vidta åtgärder. Resultatet bekräftas i en undersökning där en dryg tredjedel av arbetsgivarna uppger att de har blivit mer aktiva i rehabiliteringen av sjukskrivna.

Men det som talar emot att det blivit en aktivare sjukskrivningsprocess är att andelen ärenden där avstämningsmöten har hållits har minskat. I december 2007 hade avstämningsmöten hållits i 16 % av ärendena. I december 2009 hade andelen minskat till 7 %.

Riksrevisionen pekar på vikten av att samtliga aktörer är aktiva och arbetar för att åtgärder snabbt vidtas. De skriver också att en underlåtenhet från aktörerna att agera tidigt i sjukskrivningsprocessen kan få konsekvenser för den som är sjukskriven, på grund av den införda bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen.

Vad hjälper det att planer görs om de inte följs upp och individen inte heller har rätt att kräva avstämningsmöten när insatser enligt planerna inte ge-

Fel! Okänt namn på

nomförts? Miljöpartiet vill ge den enskilde en sådan rätt. Det vill vi ge regeringen till känna.

Bristfälligt regelverk drabbar enskilda

Regeringen har sagt att man avser att följa utvecklingen av sjukförsäkringsreformen och skriver i budgetpropositionen om ambitionen att ”i närtid se över om regelverken och deras tillämpning har fått icke avsedda konsekvenser för enskilda individer”. Att enskilda drabbats är dock enligt vår mening helt klart. Vi menar att det är viktigare att fokusera på vad regeringen ska göra åt det. Det är mycket viktigt att dessa frågor inte dras i långbänk, och man kan inte invänta den parlamentariska kommitténs arbete för att ge problemen en lösning. Riksrevisionens rekommendationer ger stöd för detta, bl.a. genom förslaget om att definiera begrepp av central betydelse för handläggningen så tydligt som möjligt för att underlätta en korrekt och enhetlig tillämpning.

Miljöpartiet menar att vi inte kan ha det så att människor offras på vägen till ett nytt system. Ta bort stupstocken i sjukförsäkringen, se över reglerna för hur man bedömer arbetsförmåga och se till att inte inrätta ofullständiga och ibland motstridiga regelverk som går ut över människor.

Stockholm den 19 oktober 2010

Gunvor G Ericson (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)